

สลด.
กทค. วันที่ ๒๐
รับที่ : กพท. ๕๑/๑๕๐๐
วันที่ : ๑๕/๑๕
รับที่ : ๑๒๓๖๓/๖๕
เวลา 14.15
2 มี.ค. 2565 เวลา 13.33 น.

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง การเน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๔๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ที่ สนส. ๕๑/๒๕๖๔

ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๓ รับทราบรายงานสรุปผลการพิจารณาต่อข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีปัญหาในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่พบจากการดำเนินโครงการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ขอกราบเรียน ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๓ กระทรวงยุติธรรมได้รายงานคณะรัฐมนตรีถึงผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. กรณีปัญหาในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่พบจากการดำเนินโครงการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคความแออัดของเรือนจำ จำนวนบุคลากร และผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการฝากขังหรือการพิจารณาคดี ดังนี้

๑.๑.๑ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ปรับเปลี่ยนวิธีการระหว่างการดำเนินคดีอาญาหรือการลงโทษนอกเหนือไปจากการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยไปควบคุมไว้ที่เรือนจำ โดยนำเครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้ต้องหาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีหรือผู้กระทำผิดที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษ โดยวิธีการคุมประพฤติ และกำหนดสถานที่สำหรับควบคุมผู้ที่รอการพิจารณาประกันตัวกับผู้ต้องขังที่นำตัวมาจากเรือนจำในแต่ละศาล พร้อมกันนี้ ประธานศาลฎีกาได้ออกข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดแนวทางและวิธีการในการประกันตัวและการปล่อยตัวชั่วคราวที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้...

นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งกองทุนยุติธรรมขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ. ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้ความช่วยเหลือประชาชนในการขอลดอัตราดอกเบี้ยหรือจำเลย อันเป็นมาตรการที่จะช่วยลดจำนวนผู้กระทำความผิดที่จะต้องเข้าสู่เรือนจำได้อีกทางหนึ่ง พร้อมกันนี้กระทรวงยุติธรรมได้พัฒนากฎหมายเรื่องมาตรการต่อผู้กระทำความผิดอาญาแทนการควบคุมตัว โดยนำมาตราการลงโทษระดับกลางมาใช้เป็นโทษทางเลือกแทนการจำคุก อีกทั้งเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๒ คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำความผิดอาญาแทนการควบคุมตัว โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชนภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้มีมติให้ความเห็นชอบในหลักการให้จัดทำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ .. พ.ศ. เพื่อกำหนดเป็นกฎหมายต่อไป

๑.๑.๒ กระทรวงยุติธรรมได้จัดประชุมกับผู้เกี่ยวข้องและเห็นว่า การกำหนดสถานที่สำหรับการควบคุมผู้ต้องขังแต่ละประเภทให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดสถานที่อื่นเพื่อการควบคุมตัว นอกเหนือจากการควบคุมตัวในเรือนจำ เป็นหลักการที่ดีที่จะแยกพื้นที่สำหรับผู้ต้องขังแต่ละประเภท แต่ปัจจุบันการแยกแยะผู้ต้องขังให้สอดคล้องตามลักษณะประเภทคดีไว้ในสถานที่อื่นที่เหมาะสมนั้น จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและจัดทำแผนงบประมาณ ทั้งด้านทรัพยากรและบุคลากร เพื่อกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท และจะต้องบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การกำหนดสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และคุ้มค่า โดยระยะแรก กรมราชทัณฑ์อาจขอเสนอให้ดำเนินการในลักษณะเรือนจำโครงสร้างเบาหรือเรือนจำขนาดเล็กก่อน

๑.๒ ต่อมา สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ได้มีหนังสือถึง กสม. แจ้งการติดตามประเด็นสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งยังพบการละเมิดสิทธิของผู้ต้องขัง เช่น อาหารของผู้ต้องขังไม่ถูกหลักโภชนาการและมีปริมาณไม่เพียงพอ การรักษาพยาบาลยังขาดประสิทธิภาพและไม่ทั่วถึง ภายในเรือนจำไม่สามารถรักษาระยะห่าง เพื่อสุขอนามัยและการควบคุมโรคได้ เจ้าหน้าที่บางรายใช้ความรุนแรงกับผู้ต้องขังในการระงับเหตุทะเลาะวิวาท เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการฝากขังหรือการพิจารณาคดี ถูกปฏิบัติเสมือนกับการลงโทษในความผิดที่ยังไม่มีคำพิพากษา ทั้งนี้ สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชนขอให้ กสม. พิจารณาตรวจสอบตามหน้าที่และอำนาจ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๑.๓ ในการประชุม กสม. ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๕๒/๒๕๖๔ (๒๗) เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ประชุมได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามหนังสือของสมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชนข้างต้น ประกอบกับรายงานผลดำเนินการของกระทรวงยุติธรรมแล้วเห็นว่า เพื่อให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามข้อเสนอแนะของ กสม. ก่อนหน้านี้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง กสม. จึงมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑.๓.๑ เน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม ในประเด็นเกี่ยวกับการนำเครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้ต้องขังที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีให้มากยิ่งขึ้น

๑.๓.๒ เน้นย้ำให้กรมราชทัณฑ์กำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท เพื่อแก้ไขปัญหาการแออัดของเรือนจำ อันเนื่องมาจากการไม่แยกประเภทผู้ต้องขัง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง บัญญัติให้ กสม. ดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และให้เฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ กสม. ดำเนินการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม ดังนั้น จึงเห็นควรประสานความร่วมมือกับคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม และให้กรมราชทัณฑ์แก้ไขปัญหาการแออัดของเรือนจำ อันเนื่องมาจากการไม่แยกประเภทผู้ต้องขัง ตามข้อพิจารณาในข้อ ๑.๓ ต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๘๕ (พัชชินทร์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๒